

SUMMARY

Is It (only) a Watch?

by Vesna Lovrić-Plantić

In her research on the history of pocket watch the author came across some terminological problems inducing her to make a study of nomenclature in several languages in order to find new terminology which could be applied in Croatian language. In her article she suggests that the help by linguists in this matter would be very welcome.

NEVIDLJIVA MUZEJSKA DJELATNOST

2. slovenski muzejski sajam, Cankarjev dom
31. svibanja - 4. lipnja 1994.

Nina Pimat-Spahić
Cankarjev dom
Ljubljana

Savez muzeja Slovenije s Muzejom grada Ljubljana kao glavnom pokretačkom snagom na čelu uspješno je postavio drugi slovenski muzejski sajam u reprezentativnim prostorima najvećeg ljubljanskog kulturnog centra, Cankarjeva doma. Takva bijenalna smotra muzeja i muzealaca predstavlja približavanje bogatstava i raznolikosti muzejskih kuća iz raznih krajeva zemlje široj javnosti, dok je, s druge strane, posebno dragocjena kao moment profesionalnog upoznavanja i susretanja muzejskih radnika koji veoma rijetko imaju priliku iskustvenog razmjenjivanja i konfrontiranja. Organizatori su uspjeli okupiti 47 muzejskih ustanova (ovih u Sloveniji ima 60) i 13 poduzeća interesno vezanih djelatnosti. Ovogodišnji sajam pod nazivom "Za kulisami muzejev" (kao i gotovo svi prateći programi: predavanja, prezentacije, okrugli stolovi) bio je posvećen jednoj od navedenih muzejskih funkcija - restauratorstvu, odnosno restauratorsko-konzervatorskoj obradi eksponata, zato i nije čudno što su se u okviru sajma predstavile sve 22 restauratorske radionice koliko ih imaju slovenski muzeji.

Postavljena problematika sajma sažeta je u tri pitanja: "Zašto predmeti propadaju?", "Što se glede toga može učiniti?" i "Što je konzerviranje-restauriranje i tko se time bavi?", dok je univerzalni odgovor s ilustracijom procesa preventive na različitim područjima i u različitim materijalima formuliran sloganom "Sprečavanje je najbolja zaštita". Ovaj segment oživljen je sajamskom radionicom, gdje su djeca imala prilike sastavljati "stručno" razbijene keramičke proizvode (koje je ustupila Keramička industrija iz Liboja) kao što to čine u restauratorskim radionicama s lončarskim arheološkim iskopinama. Na drugom je mjestu restaurator-specijalista, ak. slikar Veljko Toman, uživo demonstrirao restauraciju slika iz depoa Muzeja grada Ljubljana, dok je Arhiv Slovenije na svojem izložbenom prostoru predstavio proces marmoriranja. Vjerojatno nije slučajno to što je tema ovogodišnjeg pariškog SIME kao i "radni naziv" obilježavanja međunarodnog dana muzeja (ICOM) bilo upravo predstavljanje zakulisne muzejske djelatnosti. Očito je povećanje značenja i statusne pozicije restauratora-konzervatora u svijetu (pogotovo najrazvijenijih zemalja), uvjetovano u prvom redu novom muzeološkom paradigmatom koja sažima prve dvije osnovne funkcije muzeja (kolekcioniranje i konzerviranje) u termin "očuvanje" (preservation). Time se konzervatori-restauratori, prije uglavnom tretirani kao tehničko osoblje, postupno izjednačavaju s kustoskim kadrom: danas oni suvremenim metodama rada zadiru sve dublje u samu bit muzejskog predmeta i postaju sve značajniji, neizostavni element muzejskog procesa. Da domaće stanje ne odražava strukovne mega-trendove, razotkrili su tematski razgovori i okrugli stolovi u toku slovenskog sajma te upozorili na najbolnije točke ove struke: slaba organiziranost i nedefiniran profesionalni status, male mogućnosti obrazovanja i usavršavanja, tehničko-tehnološka i materijalna "zaostalost", etički i profesionalni

konflikt javnog i privatnog sektora itd. Ipak nedavno osnovano Društvo restauratora Slovenije s nekolicinom entuzijasta, uporno radi na konstituiranju i afirmaciji profesije: po uzoru likovnjaka pokrenuli su akciju "Restauratorsko djelo mjeseca" te na sajmu predstavili prvo izabrano djelo: oltar iz podružničke crkve Marijina rođenja u Pomjanu kod Kopra, restauriran i konzerviran u ateljeu "Huszar" iz Pirana, koji predstavlja rezbar i pozlatar Sandi Huszar i njegova suradnica, povjesničarka umjetnosti Azra Džindo-Lenič.

Uzimajući u obzir financijska i tehničko-prostorna ograničenja u realizaciji arhitektonskog postava i vizualizacije pojedinih izložbenih prostora, ipak možemo zamjetiti pozitivni kvalitativni pomak u tome medijski, promocijski i edukacijski veoma značajnom aspektu sajma.

Pored domišljenoga grafičko-vizuelnoga oblikovanja sajma Matjaža Vipotnika i arhitektonskog oblikovanja cjeline Marijana Lobode, niz vrsnih arhitekata i dizajnera inventivno je stvaralo identifikacijski imidž pojedinih ustanova, dakako, uz pomoć muzejskih stručnjaka koji su definirali optimalan sadržaj za atraktivno predstavljanje svojih muzeja.

Tako su se jedan pored drugoga našli veoma različito koncipirani mali muzejski postavi, od veoma klasičnih do postmodernističkih, od inventivnih i duhovitih do tehnički perfekcioniranih; nekoliko institucija je u prezentaciju uključilo elektronske audio-vizualne i računalske medije.

Da muzejski postav može funkcionirati kao "živ" prostor dokazali su muzealci iz Velenja štandom u obliku stare krčme, koja je nudila ugodan kutak i osvježenje posjetiocima, dok su u prostoru Goriškog muzeja mogli iskusiti klasično buteljiranje domaćega vipavskog vina. U toku sajma radila je i pošta s posebnim žigom i mala trgovina s raznim, na žalost, pretežno tiskanim muzejskim materijalom.

Koliko se slovenski muzeji istinski okreću društvenoj zajednici uključivanjem u suvremeni ekonomski, društveni i kulturni kontekst s najaktualnijim pitanjima današnjice i koliko aktivno sudjeluju "u razvijanju odgovornije javnosti koja će pomoći u stvaranju boljeg, zdravijeg i sigurnijeg sutra" stvar je uvelike i njihove autorefleksije, na koju su, čini se, ipak spremni, i svjesni da komunikacija s društvenim okruženjem predstavlja zapravo i početak i kraj priče o stjecanju individualnog i institucionalnog statusa te profesionalnog ugleda. Nije dovoljno njihovo saznanje o tome, već moraju uvjeriti sve druge da muzejsko-galerijska djelatnost spada među najrelevantnije mehanizme u očuvanju i komunikaciji vrijednosti privrednoga, društvenog i duhovnog života ljudske civilizacije. U tom su smislu ovakvi muzejski nastupi izuzetno dragocjeni te možemo samo poželjeti da budu ubuduće sadržajno još zanimljiviji, vremenski duži te marketinško medijski privlačniji.

Primljeno: 12. 07. 1994.

SUMMARY

The Invisible Museum Activity

by Nina Pimat Spahić

The Second Slovenian Museums Fair, which convened from 31 May to 4 July at Cankar's Home, succeeded to present all 22 restoration workshops which are presently active in Slovenian museums.

Museum activities "behind the scene" were excellently presented at the Fair through the presentation of the workshop for children, demonstration of restoration of paintings, and thematic round table discussions. The participants in the discussions pointed out some deficiencies in a wish to initiate an action for the recognition and better status of restorers and conservators, i. e. the affirmation of the profession.